

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 5.6.2019
COM(2019) 523 final

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

**dwar il-Programm ta' Riforma Nazzjonali tal-2019 tar-Rumanija u li twassal l-opinjoni
tal-Kunsill dwar il-Programm ta' Konverġenza tal-2019 tar-Rumanija**

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-Programm ta' Riforma Nazzjonali tal-2019 tar-Rumanija u li twassal l-opinjoni tal-Kunsill dwar il-Programm ta' Konverġenza tal-2019 tar-Rumanija

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 121(2) u 148(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97 tas-7 ta' Lulju 1997 dwar it-tishih tas-sorveljanza ta' pożizzjonijiet ta' budget u s-sorveljanza u l-koordinazzjoni ta' politiki ekonomiċi¹, u b'mod partikolari l-Artikolu 9(2) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament (UE) Nru 1176/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Novembru 2011 dwar il-prevenzjoni u l-korrezzjoni tal-iżbilanċi makroekonomiċi², u b'mod partikolari l-Artikolu 6(1) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li kkunsidra r-risoluzzjonijiet tal-Parlament Ewropew,

Wara li kkunsidra l-konkluzjonijiet tal-Kunsill Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Finanzjarju,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Politika Ekonomika,

Billi:

- (1) Fil-21 ta' Novembru 2018, il-Kummissjoni adottat l-Istharriġ Annwali dwar it-Tkabir, li ta bidu għas-Semestru Ewropew biex tiġi kkoordinata l-politika ekonomika għall-2019. Ikkunsidrat kif xieraq il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, ipproklammat mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni fis-17 ta' Novembru 2017. Il-prijoritajiet tal-Istharriġ Annwali dwar it-Tkabir ġew approvati mill-Kunsill Ewropew fil-21 ta' Marzu 2019. Fil-21 ta' Novembru 2018, abbażi tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, il-Kummissjoni adottat ukoll ir-Rapport dwar il-Mekkaniżmu ta' Twissija, li fih identifikat lir-Rumanija bħala waħda mill-Istati Membri li għalih trid issir analiżi fil-fond.
- (2) Ir-rapport dwar il-pajjiż tal-2019 għar-Rumanija³ ġie ppubblikat fis-27 ta' Frar 2019. Dan ivvaluta l-progress tar-Rumanija hi u tindirizza r-rakkomandazzjonijiet speċifiċi

¹ ĠU L 209, 2.8.1997, p. 1.

² ĠU L 306, 23.11.2011, p. 25.

għall-pajjiż adottati mill-Kunsill fit-13 ta' Lulju 2018, is-segwitu mogħti għar-rakkomandazzjonijiet adottati fis-snin preċedenti u l-progress tar-Rumanija lejn il-miri nazzjonali Ewropa 2020 tagħha. Ir-rapport inkluda wkoll analiżi fil-fond skont l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, li r-riżultati tagħha ġew ippubblikati wkoll fis-27 ta' Frar 2019⁴. L-analiżi tal-Kummissjoni wasslitha biex tikkonkludi li r-Rumanija għaddejja minn żbilanċi makroekonomiċi. B'mod partikolari, il-vulnerabbiltajiet huma marbutin ma' kompetittività fil-kostijiet li qed tonqos u defiċit fil-kont kurrenti li qed jikber, f'kuntest ta' politika fiskali espansjonarja u ambjent tan-negozju imprevedibbli. Inizjattivi leġislattivi riċenti qed joħolqu riskji għall-funzjonament tas-settur finanzjarju u jistgħu jkunu ta' ħsara għall-investiment tas-settur privat.

- (3) Fid-9 ta' Mejju 2019, ir-Rumanija ressqet il-Programm Nazzjonali ta' Riforma 2019 tagħha u fit-8 ta' Mejju 2019, il-Programm ta' Konverġenza 2019 tagħha. Biex jiġu kkunsidrati l-konnessjonijiet ta' bejniethom, iż-żewġ programmi ġew ivvalutati fl-istess żmien.
- (4) Ir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi rilevanti għall-pajjiż ġew indirizzati waqt l-ipprogrammar tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej ("Fondi SIE") għall-perjodu 2014-2020. Kif previst fl-Artikolu 23 tar-Regolament (UE) Nru 1303/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁵, fejn ikun neċessarju li jingħata sostenn għall-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet rilevanti tal-Kunsill, il-Kummissjoni tista' titlob lil Stat Membru li jirrieżamina l-Ftehim ta' Shubija u l-programmi rilevanti tiegħu u jipproponi emendi għalihom. Il-Kummissjoni pprovdiet iktar dettalji dwar kif tagħmel użu minn dik id-dispożizzjoni fil-linji gwida dwar l-applikazzjoni tal-miżuri li jorbtu l-effettività tal-Fondi SIE ma' governanza ekonomika tajba⁶.
- (5) Bħalissa r-Rumanija tinsab fil-parti preventiva tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Fil-Programm ta' Konverġenza tiegħu tal-2019, il-gvern jippjana defiċit nominali ta' 2,8 % tal-PDG fl-2019, u li wara dan it-tnaqqis gradwali tiegħu, għal 2,0 % tal-PDG fl-2022. Abbażi tal-bilanċ strutturali rikalkulat⁷, l-oġettiv baġitarju fuq terminu medju ta' żmien, stabbilit għal defiċit strutturali ta' 1 % tal-PDG, mhuwiex ippjanat li jintlaħaq matul il-perjodu tal-programm. Skont il-Programm ta' Konverġenza, id-dejn pubbliku bħala proporzjon tal-PDG huwa mistenni li jilhaq l-40 % fl-2022. Ix-xenarju makroekonomiku li jirfed daww il-projezzjonijiet baġitarji huwa favorevoli. Barra minn hekk, il-miżuri meħtieġa biex isostnu l-miri pplanati tad-defiċit ma ġewx speċifikati biżżejjed.
- (6) Fit-22 ta' Ġunju 2018, il-Kunsill iddeċieda, skont l-Artikolu 121(4) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea ("TFUE") li fl-2017 seħħet devjazzjoni sinifikanti mill-oġettiv fit-terminu medju fir-Rumanija. Fid-dawl tad-devjazzjoni sinifikanti stabbilita, fit-22 ta' Ġunju 2018 il-Kunsill irrakkomanda lir-Rumanija biex tiegħu l-passi meħtieġa sabiex tiggarantixxi li r-rata ta' tkabbir nominali tal-infiq pubbliku

³ SWD(2019) 1022 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Ir-Regolament (UE) Nru 1303/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Diċembru 2013 li jistabbilixxi dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali u l-Fond Marittimu u tas-Sajd Ewropew u li jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet ġenerali dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni u l-Fond Ewropew għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006 (ĠU L 347, 20.12.2013, p. 320).

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Il-bilanċ aġġustat b'mod ċikliku nett għal miżuri ta' darba u temporanji, kif ikkalkulat mill-ġdid mill-Kummissjoni bl-użu tal-metodoloġija maqbula b'mod komuni.

primarju nett⁸ ma taqbiż it-3,3 % fl-2018 u l-5.1% fl-2019, li tikkorrispondi għal aġġustament strutturali annwali ta' 0,8 % tal-PDG f'kull sena. Fil-It-Tlieta, 4 ta' Diċembru 2018, il-Kunsill osserva li r-Rumanija ma kinitx ħadet azzjoni effettiva skont ir-rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-Il-Ġimgħa, 22 ta' Ġunju 2018 u għaldaqstant ħareġ rakkomandazzjoni riveduta. Fir-rakkomandazzjoni l-ġdida, il-Kunsill talab lir-Rumanija biex tiehu l-miżuri meħtieġa biex tiżgura li r-rata nominali ta' tkabbir tal-infiq pubbliku primarju nett ma taqbiż l-4,5 % fl-2019, li tikkorrispondi għal aġġustament strutturali annwali ta' 1,0 % tal-PDG. Fi XX ta' Ġunju 2019, il-Kunsill osserva li r-Rumanija ma kinitx ħadet azzjoni effettiva skont ir-rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-4 ta' Diċembru 2018. Barra minn hekk, abbażi tad-*data* tal-eżitu tal-2018, ir-Rumanija nstab li kienet f'devjazzjoni sinifikanti mill-aġġustament rakkomandat fl-2018. F'konformità mal-Artikolu 121(4) TFUE u l-Artikolu 10(2) tar-Regolament (KE) Nru 1466/97, fil-5 ta' Ġunju 2019 il-Kummissjoni harġet twissija lir-Rumanija li fl-2018 giet osservata devjazzjoni sinifikanti mill-perkors ta' aġġustament lejn l-oġettiv baġitarju fit-terminu medju. Fi XX ta' Ġunju 2019, il-Kunsill adotta Rakkomandazzjoni sussegwenti li tikkonferma l-ħtieġa għar-Rumanija biex tiehu l-miżuri meħtieġa biex tiżgura li r-rata ta' tkabbir nominali tal-infiq pubbliku primarju nett ma taqbiż l-4,5 % fl-2019, li tikkorrispondi għal aġġustament strutturali annwali ta' 1.0 % tal-PDG. Fuq il-bażi tat-tbassir tar-rebbiegħa tal-2019 tal-Kummissjoni, hemm riskju ta' devjazzjoni minn din ir-rakkomandazzjoni fl-2019.

- (7) Rigward l-2020, fi XX ta' Ġunju 2019, il-Kunsill irrakkomanda lir-Rumanija biex tiehu l-miżuri meħtieġa biex tiżgura li r-rata nominali ta' tkabbir tal-infiq pubbliku primarju nett ma taqbiż il-5,1 %, li tikkorrispondi għal aġġustament strutturali annwali ta' 0,75 % tal-PDG. Abbażi tat-tbassir tar-rebbiegħa tal-2019 tal-Kummissjoni, hemm riskju ta' devjazzjoni sinifikanti minn dak ir-rekwiżit fl-2020. Barra minn hekk, it-tbassir tar-rebbiegħa tal-Kummissjoni tal-2019 ipproġetta defiċit tal-amministrazzjoni pubblika oġhla mill-valur ta' referenza tat-Trattat ta' 3 % tal-PDG fl-2019 u fl-2020. B'mod ġenerali, il-Kunsill huwa tal-opinjoni li miżuri ulterjuri sinifikanti se jkunu meħtieġa mill-2019 biex ikun hemm konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir, fid-dawl ta' prospettiva fiskali li qed tiddeterjora b'mod qawwi, f'konformità mar-rakkomandazzjoni indirizzata lir-Rumanija fi XX ta' Ġunju 2019 bil-ghan li tikkoreġi d-devjazzjoni sinifikanti osservata mill-perkors ta' aġġustament lejn l-oġettiv fuq terminu medju.
- (8) L-ippjanar baġitarju tar-Rumanija regolament jinjora d-dispożizzjonijiet tal-qafas fiskali nazzjonali. Ir-regola tad-defiċit strutturali nazzjonali tirrikjedi konformità mal-oġettiv baġitarju fuq terminu medju ta' defiċit strutturali li ma jaqbiż 1 % tal-PDG, jew konvergenza miegħu. Fl-2016 ir-Rumanija tbiegħdet mill-oġettiv baġitarju ta' terminu medju u tinsab fi triq diverġenti minn dak iż-żmien, bi ksur tar-regola tad-defiċit nazzjonali. Iż-żewġ emendi tal-baġit tal-2018 adottati fil-ħarifa tal-2018, reġgħu tbiegħdu mill-ġdid minn diversi regoli awżiljarji li jipprojbixxu żidiet fil-limiti tal-iżbilanċ u tan-nefqa matul is-sena fiskali li għaddejja. Il-baġit tal-2019, adottat mill-gvern fi Frar 2019 u approvat mill-Parlament f'Marzu, reġa' tbiegħed minn għadd ta' regoli fiskali, inkluża r-regola tad-defiċit strutturali. Barra minn hekk, bħal fi snin preċedenti, l-awtoritajiet ma baġtux aġġornament tal-istrategija fiskali fuq terminu

⁸ In-nefqa primarja netta tal-gvern hija magħmula min-nefqa totali tal-gvern mingħajr in-nefqa fuq l-imghax, in-nefqa fuq programmi tal-Unjoni li huma korrisposti bis-shiħ minn dhul tal-fondi tal-Unjoni u mill-bidliet mhux diskrezzjonali fuq in-nefqa tal-benefiċċji tal-qgħad. Il-formazzjoni grossa tal-kapital fiss ifffinanzjat nazzjonalment huwa mifruq fuq perjodu ta' erba' (4) snin. Miżuri ta' dhul diskrezzjonarji jew żidiet fid-dhul mitluba mil-liġi huma meqjusa. Miżuri ta' darba fuq in-naha kemm tad-dhul kif ukoll tal-infiq huma nettjati.

medju lill-Parlament sal-iskadenza statutorja ta' Awwissu, u b'hekk imminaw ir-rwol tagħha ta' gwida. Bhal fi snin preċedenti wkoll, l-awtoritajiet ma kinux konformi mar-rekwiżit li jiffirmaw dikjarazzjoni li l-baġit tal-2019 u l-istrategija fiskali jirrispettaw ir-regoli fiskali u l-prinċipji tar-responsabbiltà fiskali.

- (9) Il-konformità mat-taxxa għadha baxxa. Fir-rigward tat-Taxxa fuq il-Valur Miżjud, id-differenza bejn id-dhul teoretikament mistenni u dak attwalment migbur għadha għolja ħafna. L-ekonomija informali kbira tirrappreżenta sfida addizzjonali għall-konformità mat-taxxa, filwaqt li l-livelli għoljin ta' xogħol mhux iddikjarat iċaħħdu lill-baġit tal-istat minn riżorsi sinifikanti. Barra minn hekk, il-prevalenza ta' pagamenti fi flus kontanti tiffaċilita l-evażjoni tat-taxxa. F'din l-aħħar sena, ir-Rumanija għamlet progress limitat fl-indirizzar tar-rakkomandazzjoni speċifika għall-pajjiż ripetuta biex tissaħħaħ il-konformità u l-gbir tat-taxxa. L-introduzzjoni ta' cash registers elettronici mqabbdin mas-sistema tat-teknoloġija tal-informatika tal-amministrazzjoni tat-taxxa qed tavvanza pjuttost bil-mod. L-amministrazzjoni tat-taxxa qed tieħu passi biex tistabbilixxi sistema ta' valutazzjoni tar-riskju għall-awditjar tal-kontribwenti.
- (10) Wara diversi snin ta' sforzi kontinwi biex jiġi kkonsolidat is-settur finanzjarju, fl-2018 reġa' kien hemm pressjoni fuq l-istabbiltà finanzjarja minn sett ta' inizjattivi legiżlattivi parlamentari u tal-gvern. It-taxxa fuq l-assi tal-banek adottata mill-gvern permezz ta' ordinanza ta' emerġenza fl-aħħar ta' Diċembru 2018, mingħajr valutazzjoni tal-impatt jew konsultazzjoni mal-partijiet interessati, qajmet għadd ta' preokkupazzjonijiet serji relatati mal-impatt negattiv tagħha fuq is-sitwazzjoni prudenzjali tal-banek, it-twettiq tal-politika monetarja u fl-aħħar mill-aħħar l-investment u t-tkabbir ekonomiku. Il-mod tal-adozzjoni tagħha u d-dispożizzjonijiet tagħha kellhom effett negattiv sinifikanti fuq ir-rata tal-kambju, l-abbiltà tal-gvern li jissellef mis-suq u fl-aħħar mill-aħħar fuq il-perċezzjoni tal-partijiet interessati dwar ir-riskji operazzjonali. Filwaqt li xi aspetti kontroversjali tat-taxxa ġew emendati f'Marzu 2019, il-bidliet reggħu ġew adottati permezz ta' ordinanza governattiva ta' emerġenza u mingħajr valutazzjoni tal-impatt. L-iktar aspetti ta' sfida tat-taxxa bankarja fuq l-assi totali tneħħew. Madankollu, skont il-formulazzjoni l-għdida, it-taxxa tista' tfixxkel l-inċentivi tal-kreditu, li jista' jirriżulta f'allokazzjoni ħażina ta' kreditu għall-ekonomija. Jenhtieg li jiġu vvalutati l-implikazzjonijiet potenzjali ta' dawn il-bidliet għat-trażmissjoni tal-politika monetarja. Diversi inizjattivi legiżlattivi adottati mill-Parlament fi tmiem l-2018, minkejja li ġew iddikjarati antikostituzzjonali mill-Qorti Kostituzzjonali f'Marzu 2019, poġġew pressjoni addizzjonali fuq is-settur bankarju u saħħew il-perċezzjoni generali ta' qafas legali imprevedibbli. L-esperjenza tal-passat turi li tali inizjattivi jistgħu jerġgħu jiġu ppreżentati mil-legiżlatura.
- (11) Il-liġi tal-pensjoni l-għdida, adottata mill-Parlament f'Diċembru 2018, x'aktarx se tohloq riskji għas-sostenibbiltà tal-finanzi pubbliċi. Il-punt tal-pensjoni, jiġifieri l-parametru ewlieni użat għall-indiċjar tal-pensjonijiet, se jiżdied bi 15 % f'Settembru 2019 u b'40 % f'Settembru 2020. Il-liġi dwar il-pensjonijiet tibdel diversi parametri użati biex jiġu kkalkulati l-benefiċċji tal-pensjoni. B'mod partikolari, il-valur tal-punt tal-pensjoni huwa mistenni jiżdied, peress li l-fattur ta' indiċjar għall-pensjonijiet eżistenti ma jibqax jikkonverġi lejn il-prezzijiet iżda minflok jibqa' permanentement magħmul minn pagi u prezzijiet. Barra minn hekk, il-perjodu ta' kontribuzzjoni użat biex tiġi kkalkulata l-pensjoni ta' persuna se jitqassar, u dan iwassal għal nefqa oġġla fil-pensjonijiet għal pensjonijiet godda. Mill-banda l-oħra, l-abolizzjoni tal-indiċi ta' korrezzjoni għal pensjonijiet godda (li kienet tintuża biex parzjalment torbot l-ewwel pensjoni mal-pagi) se timmitiga ż-żieda generali fin-nefqa tal-pensjoni kkawżata mill-parametri l-oħra. Xi sfidi strutturali li jaffettwaw l-adegwatezza tal-pensjonijiet

ghadhom ma gewx indirizzati. L-età effettiva ta' rtirar medja hija qrib għall-medja tal-UE, iżda mhix l-istess bejn in-nisa u l-irġiel. Flimkien ma' perjodi iqsar ta' kontribuzzjoni għan-nisa, din l-inugwaljanza ssarraff f'lakuna konsiderevoli fil-pensjoni bejn is-sessi.

- (12) Ir-riforma tas-sistema tal-pensjonijiet introdotta fl-2008 treġġgħet lura gradwalment. Wara posponimenti ripetuti taż-żidiet skedati għall-kontribuzzjonijiet għall-fondi tal-pensjonijiet tat-tieni pilastru, li kellhom jilħqu 6 % tal-pagi gross sal-2016, il-kontribuzzjonijiet tnaqqsu għal 3,75 % tal-pagi gross mill-2018. Fondi tal-pensjonijiet tat-tieni pilastru komplew jiddgħajfu bis-sett ta' miżuri adottati mill-gvern permezz ta' ordinanza ta' emergenza fi tmiem l-2018. Il-kontribuzzjonijiet għal dawn il-fondi saru fakultattivi wara perjodu minimu ta' kontribuzzjoni ta' hames snin. Ir-rekwiżiti kapitali minimi għall-kumpaniji ta' ġestjoni tat-tieni pilastru tal-pensjonijiet żdiedu b'mod sinifikanti, li wasslu għal riskju ta' hruġ minn kumpaniji ta' ġestjoni ta' fondi mis-suq Rumen. It-tariffi amministrattivi imposti fuq il-kontribuzzjonijiet gross kienu wkoll maqtugħin b'mod sinifikanti, u b'hekk potenzjalment jaffettwaw ir-riżultati finanzjarji ta' kumpaniji ta' ġestjoni ta' fondi u jżidu l-possibbiltà ta' hruġ mis-suq. Dan jista' jkollu implikazzjonijiet negattivi għall-iżvilupp tas-suq tal-kapital lokali u l-grupp ta' investituri istituzzjonali, kif ukoll iċaħħad lill-ekonomija minn sors tant meħtieġ ta' investment fit-tul. Barra minn hekk, f'każ li t-tieni pilastru jiddgħajf jew jitneħħa, dan jirriżulta f'introjt tal-irtirar inqas iddiversifikat u jesponi l-pensjonijiet għal riskji politiċi u demografiċi oġġla. F'Marzu 2019, permezz ta' ordinanza ta' emergenza, il-gvern żamm ir-rekwiżiti minimi godda ta' kapital għall-kumpaniji ta' ġestjoni tal-fondi, iżda ppospona sa Diċembru 2019 l-iskadenza biex jithallas il-kapital addizzjonali kollu. Dispożizzjonijiet oħra fl-ordinanza ta' emergenza ta' Diċembru 2018 li jipperikolaw il-vijabbiltà tat-tieni pilastru tal-pensjonijiet jibqgħu l-istess.
- (13) Sfidi marbuta mal-kwalità u l-inkluzività tas-sistema tal-edukazzjoni u t-taħriġ għandhom impatt negattiv fuq il-potenzjal ta' tkabbir inkluziv tar-Rumanija. L-infiq fuq l-edukazzjoni jibqa' wiehed mill-aktar baxxi fl-UE, b'mod partikolari fil-livelli tal-edukazzjoni li huma essenzjali biex jiġi evitat it-tluq bikri mill-iskola (li għadu għoli), li jiżgura opportunitajiet indaqs u l-indirizzar tal-inugwaljanzi aktar tard fil-hajja. Il-partecipazzjoni fl-edukazzjoni u l-kura bikrija ta' kwalità tibqa' taħt il-medja tal-UE, inkluz minhabba nuqqas ta' faċilitajiet. Dan għandu implikazzjonijiet għall-partecipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol kif ukoll għall-ksib bikri ta' hiliyet. Il-modernizzazzjoni tan-netwerk tal-iskejjel u l-ottimizzazzjoni biex jiġu indirizzati x-xejriet demografiċi għadha lura, b'10 % tal-iskejjel huma ffullati żżejjed, filwaqt li 58 % għandhom kapaċitajiet żejda. Il-ksib ta' hiliyet bażiċi u diġitali qed jiffaċċja sfidi sinifikanti. L-abbiltajiet tal-ġhalliema li japplikaw approċċ ibbażat fuq l-istudenti mhumie xviluppati biżżejjed. Id-disparitajiet rurali-urbani għadhom jippersistu u gruppi vulnerabbli, inkluzi r-Roma, għad għandhom aċċess limitat għal edukazzjoni ta' kwalità għolja u inkluziva.
- (14) Is-suq tax-xogħol kien taħt pressjoni dejjem akbar, peress li r-rata tal-qgħad (4,2 % fl-2018) hija baxxa ħafna, filwaqt li l-forza tax-xogħol qed tonqos u n-nuqqas ta' hiliyet għadu qed jippersisti. Ir-rata ta' attività tan-nisa, b'mod partikolari għaž-żgħažagh u ta' età medja, hija baxxa. Dan huwa prinċipalment minhabba responsabbiltajiet personali u tal-familja u l-partecipazzjoni baxxa ta' tfal ta' età bejn 0 u 3 snin f'indukrar formali tat-tfal. Il-politiki attivi tas-suq tax-xogħol jipprovdu rispons limitat għall-htigijiet tas-suq tax-xogħol, b'miżuri ffukati prinċipalment fuq inċentivi finanzjarji aktar milli fuq approċċi mfassla apposta u komprensivi. Id-dewmien tar-riforma ppjanata għas-servizz pubbliku tal-impjiegi jibqa' ostaklu importanti għat-

twassil modernizzat ta' servizzi lil impjegaturi u n-nies qiegħda. It-titjib tal-hiliet u s-servizzi integrati huma wkoll dgħajfa. Il-hiliet mhumix qed jevolvu skont il-htigijiet ta' setturi ekonomiċi li qed jespandu, b'81 % ta' impjegaturi b'diffikultajiet biex jimlew il-postijiet tax-xogħol battala. Is-settur tal-ICT qed jikber, filwaqt li l-ghadd ta' Rumeni ta' bejn l-20 u d-29 sena li għandhom lawrja fix-xjenza, it-teknoloġija, l-inginerija jew il-matematika naqas bejn l-2014 u l-2016. Bħalissa ma teżisti l-ebda valutazzjoni fil-livell globali jew f'dak settorjali tal-htigijiet tal-hiliet u t-tbassir tal-hiliet jibqa' ma jintużax, u b'hekk jiġi ostakolat l-adattament tas-sistema tal-edukazzjoni u t-taħriġ għall-htigijiet tas-suq tax-xogħol. Bdiet l-introduzzjoni ta' edukazzjoni u taħriġ vokazzjonali doppji biex tiġi indirizzata l-iskarsezza ta' hiliet. Madankollu, l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali għadhom jitqiesu bħala għażla tat-tieni rata minn studenti u ġenituri u r-rata ta' impjeg relattivament baxxa għal dawk li ggradwaw mill-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali tindika li r-rilevanza għas-suq tax-xogħol hija sfida. L-edukazzjoni għolja mhix allinjata biżżejjed mas-suq tax-xogħol. Minkejja li l-livell ta' edukazzjoni terzjarja irdoppja matul id-deċennju, għadu baxx.

- (15) Minkejja t-titjib reċenti, il-faqar u l-inugwaljanza fid-dhul għadhom għoljin, u disparitajiet reġjonali qed jikbru. Wieħed minn kull tliet Rumeni għadu f'riskju ta' faqar u esklużjoni soċjali, bi gruppi partikolari bħat-tfal, ir-Rom, persuni b'diżabilità u l-anzjani jkunu aktar affettwati. Is-servizzi soċjali m'għandhomx biżżejjed kwalità u kopertura, u distribuzzjoni ġeografika li mhix uniformi, mhux marbuta mal-htigijiet speċifiċi tal-komunitajiet. Madwar 20 % biss tal-unitajiet territorjali amministrattivi għandhom servizzi soċjali liċenzjati. Is-servizzi ġeneralment huma kkonċentrati madwar żoni aktar sinjuri jew urbani, filwaqt li l-htigijiet huma aktar urġenti f'żoni u reġjuni ifqar rurali. L-integrazzjoni limitata tas-servizzi tal-impjeg, l-edukazzjoni, is-saħħa u s-servizzi soċjali ma tippermettix l-inkluzjoni sostenibbli ta' diversi gruppi żvantaġġati. Persuni b'diżabilità jingħataw biss appoġġ limitat għal għajxien indipendenti u aċċess għall-impjeg. Is-sitwazzjoni tal-komunità Rom ftit li xejn turi progress. Il-privazzjoni mill-akkomodazzjoni hija l-ogħla fl-UE u hija ta' hsara għall-inkluzjoni soċjali. Il-politiki tal-akkomodazzjoni qed ikunu deċentralizzati mingħajr qafas strateġiku, u l-komunitajiet foqra ta' spiss ma jkollhomx riżorsi finanzjarji. L-indiċi ta' referenza soċjali użat bħala bażi għall-biċċa l-kbira tal-benefiċċji soċjali ma ġiex aġġornat mill-2008 u ddeprezza b'mod konsiderevoli fir-rigward tal-paga minima. B'riżultat ta' dan, ir-rati ta' faqar għall-persuni b'intensità baxxa jew baxxa ta' xogħol żdiedu bin-nofs mill-2010. Barra minn hekk, is-sigurtà soċjali għal haddiema atipiċi hija inadegwata. Wieħed minn kull tliet haddiema atipiċi jinsab f'riskju ta' deprivazzjoni materjali estrema. Haddiema ta' kuljum u stagjonali m'għandhomx aċċess formali għad-drittijiet tas-sigurtà soċjali li jkopri l-qgħad, il-liv tal-maternità, l-inċidenti u l-korrimenti fuq ix-xogħol. L-implimentazzjoni tar-riforma tal-introjt minimu tal-inkluzjoni li nbdiel fl-2016, li żżid il-kopertura u l-adegwatezza tal-ghajnuna soċjali, reġġet giet posposta għall-2021.
- (16) Id-djalogu soċjali huwa kkaratterizzat minn kopertura ta' ftehim kollettiv baxx, b'mod partikolari fil-livell settorjali, anki minhabba d-definizzjoni attwali ta' setturi. L-awtoritajiet bdew pjanijiet biex jirvedu d-definizzjonijiet tas-setturi ekonomiċi iżda għadu ma ntlahaq l-ebda ftehim. Lil hinn mill-qafas ta' negozjar kollettiv, l-involviment f'waqtu u sinifikanti tas-shab soċjali dwar kwistjonijiet ta' politika u riformi huwa limitat. Il-parti l-kbira tad-djalogu soċjali jsir formalment, fil-Kunsill Ekonomiku u Soċjali u l-Kumitati tad-Djalogu Soċjali. Madankollu, minkejja l-qafas stabbilit ta' djalogu u konsultazzjonijiet, l-istabbiltà u r-rwol ta' dawn l-istituzzjonijiet iddgħajfu matul l-aħħar sena.

- (17) Wara snin ta' tkabbir moderat fil-pagi, ir-Rumanija qed tesperjenza wahda mill-aktar rati mgħaġġla ta' tkabbir fil-pagi fl-UE. Din hija xprunata minn politiki tal-gvern li jżidu l-pagi pubbliċi u minimi, rata baxxa rekord ta' qgħad u n-nuqqas strutturali ta' haddiema. Il-paga minima għadha tiġi stabbilita b'mod mhux sistematiku, mingħajr mekkaniżmu oġġettiv. Żidiet konsekuttivi matul is-snin irrizultaw f'wiehed minn kull tliet impjegati jaqilghu paga minima fl-2017, rata ta' kważi erba' darbiet oġhla milli fl-2011.
- (18) Is-sistema tas-saħħa taffaċċa ħafna sfidi. Finanzjament baxx, użu ineffiċjenti tar-riżorsi pubbliċi u n-nuqqas ta' riforma jillimitaw l-effikaċja tas-sistema tas-saħħa. L-emigrazzjoni kontinwa wasslet għal nuqqas sostanzjali ta' tobba u infermiera. L-infrastruttura tas-saħħa u l-prevalenza ta' pagamenti informali għadhom sorsi ta' tħassib. L-aċċess għas-servizzi tal-kura tas-saħħa għal dawk li jgħixu f'żoni rurali u gruppi vulnerabbli huwa limitat. Dawn il-fatturi min-naħa tagħhom għandhom impatt negattiv fuq is-saħħa tan-nies li għadha taħt il-medja tal-UE, minkejja titjib riċenti. Huwa tteġġa kbira għat-titjib fil-kura tal-komunità iżda hemm dewmien. Il-proġett pilota għall-istabbiliment ta' ċentri ta' kura fil-komunità beda b'dewmien, u dan kellu impatt fuq l-introduzzjoni ta' servizzi ta' kura integrata. Is-settur tal-kura fit-tul mhuwiex lest biex jitratta popolazzjoni li qed tixjieh malajr. Hemm ftit li xejn servizzi f'dar il-pazjenti u s-servizzi ta' kura matul il-ġurnata, l-iktar ikkonċentrati f'żoni bi dħul oġhla. Il-kopertura u l-infiq pubbliku fuq il-kura fit-tul huma fost l-aktar baxxi fl-UE u l-aċċess għall-kura fit-tul, ir-riabilitazzjoni u l-kura palljativa huma fqar.
- (19) Il-kwalità tal-infrastruttura, inkluz is-setturi tat-trasport, l-enerġija, l-iskart u l-ilma mormi, għadha baxxa u tillimita l-prospetti tat-tkabbir tar-Rumanija. Minkejja investiment pubbliku sinifikanti wara li r-Rumanija ssiehbet fl-UE, l-infrastruttura fiżika tagħha għadha sottożviluppata. Il-kundizzjoni ġenerali u l-affidabbiltà tan-netwerks tat-toroq u tal-ferroviji huma foqra ħafna. L-infrastruttura mhijiex tlaħhaq mad-domanda tat-traffiku ġġenerata minn ekonomija li qed tespandi. In-netwerk tat-toroq huwa fost l-inqas żviluppati fl-UE u r-riforma tas-settur ferrovjarju għadha lura. L-emissjonijiet tal-gassijiet serra mit-trasport bit-triq żdiedu b'mod qawwi matul dawn l-aħħar hames snin. Barra minn hekk, in-nuqqas ta' investiment qawwi fil-manutenzjoni naqqas il-veloċità tal-ferrovija u affettwa l-hinijiet ta' kunsinna tat-trasport ferrovjarju tal-merkanzija. It-trasport urban ibati minn nuqqas kroniku ta' finanzjament, organizzazzjoni fqira fis-settur u l-kapaċità amministrattiva dgħajfa tal-fornituri lokali. Barra minn hekk, l-infrastruttura tal-enerġija, l-iskart, l-ilma u l-ilma mormi u l-interkonnnessjonijiet tal-enerġija qed ikomplu juru nuqqasijiet. Is-sistema tal-ġestjoni tal-iskart għadha kkaratterizzata minn riċiklaġġ baxx ħafna tal-iskart municiċpali u rati għoljin ħafna ta' mizbliet. Għad hemm sfidi biex tintlaħaq il-mira tal-effiċjenza enerġetika fil-bini, b'mod partikolari għad hemm margini wiesa' biex tintlaħaq il-mira tal-effiċjenza enerġetika fil-bini.
- (20) Il-kapaċità ġenerali ta' innovazzjoni tar-Rumanija għadha baxxa u l-kompetittività futura tagħha hija kkontestata mill-qabża kbira fil-produttività u l-innovazzjoni bejn ditti b'sjieda barranija u dawk domestiċi. L-investiment tar-Rumanija fir-riċerka u l-iżvilupp huwa l-aktar wiehed baxx fl-UE (0,5 % tal-PDG) u n-nefqa pubblika fuq ir-riċerka u l-iżvilupp kompliet tonqos minn 0,32 % tal-PDG fl-2011 għal 0,21 % tal-PDG fl-2017, u dan jimpedixxi kwalunkwe bini ta' kapaċità. Bħala konsegwenza, il-kwalità tal-baži tax-xjenza pubblika għadha baxxa ħafna u r-rabtiet bejn ix-xjenza u n-negożju huma sottożviluppati. Hekk kif l-għadd ta' gradwati terzjarji fix-xjenza, it-teknoloġija, l-inġinerija u l-matematika wkoll naqas iktar, in-nuqqas ta' hiliet joffri sfida kbira għall-potenzjal innovattiv tal-ekonomija Rumena. Id-diġitalizzazzjoni hija

sfiga ewlenija jekk l-innovazzjoni u l-kompetittività Rumani se jittjiebu. Ir-Rumanija għandha rekord hażin f'hażna komponenti tal-Ekonomija Digitali u l-Indiċi Soċjali, inklużi s-servizzi pubbliċi digitali, il-ħiliet digitali tal-popolazzjoni ġenerali u d-digitalizzazzjoni tan-negozji.

- (21) Sar progress limitat fir-Rumanija fl-indirizzar tar-rakkomandazzjoni speċifika għall-pajjiż biex issaħħaħ il-prijoritizzazzjoni tal-proġetti u t-thejjija tal-investment pubbliku. Il-Ministeru tal-Finanzi huwa responsabbli mit-thejjija ta' lista prijoritarja ta' proġetti ta' investment pubbliku 'l fuq minn RON 100 miljun (EUR 21 miljun) u l-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tagħhom iżda l-proġetti huma ġestiti mill-ministeri kkonċernati. Il-lista ta' proġetti prijoritarji bħalissa tinkludi madwar 130 proġett, l-iktar fil-qasam tat-trasport. Il-parti l-kbira ta' dawn il-proġetti prijoritarji jistgħu jiġu kofinanzjati mill-fondi tal-UE. L-użu tal-fondi tal-UE qed jinżamm lura minn fatturi bħal kapaċità amministrattiva limitata biex jithejjew, jiġu pprijoritizzati u implimentati proġetti kbar ta' investment. Minkejja li dan l-aħħar qed jithejjew u jintbagħtu proġetti infrastrutturali kbar lill-Kummissjoni Ewropea għall-approvazzjoni, xi proġetti importanti bħall-awtostrada Sibiu-Piteşti (li tiżgura l-konnettività mal-kurituri TEN-T Rhine-Danube u li tgħaqqad l-Orjent mal-Mediterran tal-Lvant) għadhom nieqsa u l-implimentazzjoni b'mod ġenerali għadha lura. Barra minn hekk, l-assorbiment tal-fondi tal-UE s'issa kien xprunat minn proġetti mhejjija għall-perjodu preċedenti ta' programmazzjoni filwaqt li sensiela ta' proġetti godda għall-perjodu attwali għad iridu jiġu żviluppati bis-siħ.
- (22) L-akkwist pubbliku effiċjenti huwa essenzjali biex jintlaħqu għanijiet politiċi importanti fir-Rumanija, inkluż l-infiq pubbliku effiċjenti, il-modernizzazzjoni tal-amministrazzjoni pubblika u l-promozzjoni tal-innovazzjoni, u tkabbir sostenibbli u inklużiv. Ir-Rumanija għamlet progress limitat fl-indirizzar tar-rakkomandazzjoni speċifika għall-pajjiż biex ittejjeb it-trasparenza tal-akkwist pubbliku. L-effiċjenza tal-akkwist pubbliku għadha kwistjoni, filwaqt li l-irreversibbiltà ta' ċerti miżuri, notevolment is-simplifikazzjoni tal-kontroll ex-ante, hija fil-periklu. L-istrategija nazzjonali tal-akkwist pubbliku tenfasizza l-importanza ta' kontroll unitarju ex ante mwettaq mill-Aġenzija Nazzjonali għall-Akkwist Pubbliku. Inizjattivi leġislattivi rikorrenti jirriskjaw li jimminaw il-kisba tal-oġġettivi fl-istrategija. Il-prevedibbiltà u l-istabbiltà tal-leġislazzjoni tal-akkwist pubbliku għadhom sfidi importanti u l-istrategija tal-akkwist pubbliku nazzjonali mhijiex implimentata b'mod siħ.
- (23) It-twettiq tat-tfassil tal-politika pubblika sar dejjem aktar imprevedibbli, u qed ikun ta' piż fuq l-ambjent tan-negozju. Eżempju riċenti huwa l-adozzjoni permezz ta' ordinanza tal-gvern f'sett ta' miżuri estensivi li jaffettwaw il-funzjonament tas-settur bankarju, il-manigers tal-fondi tat-tieni pilastru tal-pensjonijiet, il-kumpaniji tal-enerġija u tat-telekomunikazzjoni, mingħajr konsultazzjoni mal-partijiet interessati jew valutazzjoni tal-impatt. Valutazzjonijiet tal-impatt regolatorji jibqgħu formalità, filwaqt li l-kwalità u l-użu reali tagħhom ivarjaw sostanzjalment bejn is-setturi. Hemm biss kontroll tal-kwalità limitat tal-valutazzjonijiet tal-impatt regolatorju u tat-tfassil tal-politika. Ma hemm l-ebda mekkaniżmu sostenibbli ta' monitoraġġ tal-politika b'sistema ta' rappurtar trasparenti u evalwazzjonijiet ex-post. Inizjattivi leġislattivi importanti ta' spiss jithabbru eżatt qabel l-adozzjoni. L-involvement tal-partijiet interessati fit-tfassil u l-implimentazzjoni tar-riformi huwa dgħajfef, u rarament jeżisti djalogu ġenwin, għalkemm l-istrutturi istituzzjonali għalih huma disponibbli. Proċeduri amministrattivi kkomplicati b'mod partikolari jaffettwaw in-negozji ż-żgħar u ta' daqs medju. Pereżempju, proċeduri amministrattivi onerużi għat-twaqqif ta' negozji kif ukoll rekwiżiti regolatorji imposti fuq il-fornituri ta' servizzi, inklużi

professjonijiet regolati, jimpedixxu aktar żvilupp tas-suq. L-adozzjoni tal-leġislazzjoni rilevanti rigward il-ġestjoni tar-riżorsi umani fl-amministrazzjoni pubblika għadha lura. Il-frammentazzjoni għolja tar-responsabbiltajiet u r-riżorsi taffettwa l-konsistenza u d-disponibbiltà tas-servizzi pubbliċi pprovduti, speċjalment fil-livell lokali. Strategiji nazzjonali u reġjonali għal servizzi pubbliċi differenti ma jiġux tradotti f'miżuri integrati fil-livell reġjonali u lokali. Il-finanzjament tas-servizzi pubbliċi huwa irregolari fil-pajjiż u spiss ma jikkorrispondix għall-htigijiet lokali. Fatturi bħal approċċ strateġiku unifikat għal kull tip ta' servizz, lakuni eżistenti u htigijiet biex jiġu żviluppati servizzi godda huma injorati. Id-dhul tal-awtoritajiet lokali huwa nieqes mill-istabbiltà u l-prevedibbiltà. Ittiehdet azzjoni limitata biex jittejjeb il-bilanċ bejn ir-responsabbiltajiet li għandhom ikunu deċentralizzati u l-allokazzjoni ta' riżorsi finanzjarji biex l-awtoritajiet lokali jkunu jistgħu jwasslu servizzi ta' kwalità. Huma mehtieġa azzjonijiet addizzjonali biex tiżdied il-kapaċità amministrattiva fil-livell lokali.

- (24) L-intrapriżi tal-Istat għandhom rwol ċentrali fis-setturi tal-infrastruttura kritika bħall-enerġija u t-trasport ferrovjarju. Il-prestazzjoni ekonomika u finanzjarja tagħhom tgiebet dan l-aħħar, bis-saħħa ta' ambjent makroekonomiku favorevoli. Madankollu, it-trasparenza u l-iżvelar tar-riżultati finanzjarji u operazzjonali ma tgiebux u r-regoli ta' governanza korporattiva għadhom qed jiġu applikati biss irregolarment. Eżempji speċifiċi jinkludu l-hatra ripetuta ta' bordijiet interim, li jitbiegħdu mill-ispirtu tal-liġi, u n-nuqqas ta' użu ta' għodod ta' infurzar disponibbli f'konformità mal-leġislazzjoni għal kumpaniji mhux konformi. Riskji li l-leġislazzjoni fuq l-intrapriżi tal-istat tista' tiddgħajef b'mod sostanzjali ma ttaffewx. Dan jammonta għal treġġiġh lura tal-progress li sar fir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż mill-2015 u l-2016. B'riżultat ta' dan, il-kundizzjonijiet ewlenin biex jiġi promoss l-użu effiċjenti tar-riżorsi pubbliċi qed jiġu mfixkla, u hemm lok għal distorsjoni fid-deċiżjonijiet ta' investiment. It-trasferiment tas-sjieda ta' diversi intrapriżi kbar tal-istat lill-Fond Sovran għall-Iżvilupp u għall-Investiment il-ġdid se jirrikjedi implimentazzjoni bir-reqqa ta' regoli ta' governanza korporattiva b'saħħithom kemm għall-Fond kif ukoll għall-kumpaniji fil-portafoll tiegħu.
- (25) Żviluppi matul l-aħħar sena qajmu tħassib fir-rigward tal-istat tad-dritt u saħħew it-tħassib serju preċedenti rigward l-irreversibbiltà u s-sostenibbiltà tal-progress preċedenti tar-Rumanija dwar ir-riforma tas-sistema ġudizzjarja tagħha u l-indirizzar tal-korruzzjoni f'livell għoli. Dawn il-kwistjonijiet huma s-sugġett tal-monitoraġġ taħt il-Mekkaniżmu għall-Kooperazzjoni u l-Verifika. Emendi għal tliet liġijiet tal-ġustizzja issa huma fis-seħħ u fihom numru ta' miżuri li jdgħajfu l-garanziji legali għall-indipendenza ġudizzjarja. Dawn x'aktarx se jimminaw kemm l-effettività tax-xogħol ta' kuljum mill-imħallfin u l-prosekuturi kif ukoll il-fiduċja tal-pubbliku fil-ġudikatura. Qed issir pressjoni fuq istituzzjonijiet ġudizzjarji u fuq maġistrati individwali. Inkluz permezz tat-twaqqif ta' sezzjoni speċjalizzata ta' prosekuzzjoni għal reati allegatament imwettqa minn maġistrati. Il-passi kontinwi biex jiġi emendat il-kodiċi kriminali u l-kodiċi tal-proċedura kriminali jkollhom impatt negattiv fuq l-effettività tal-investigazzjonijiet u l-proċessi kriminali u jnaqqsu wkoll il-kamp ta' applikazzjoni tal-korruzzjoni bħala reat. Aktar tħassib jirrigwarda l-proċessi ta' tkeċċija u ta' hatra ta' maġistrati ta' livell għoli. Avviżi riċenti jissuggerixxu li miżuri relatati mar-riforma tas-sistema tal-ġustizzja jistgħu jiġu kkunsidrati mill-ġdid.
- (26) Skont il-Mekkaniżmu għall-Kooperazzjoni u l-Verifika, il-Kummissjoni tkompli timmonitorja r-riforma tas-sistema ġudizzjarja u l-ġlieda kontra l-korruzzjoni fir-Rumanija. Għalhekk dawn l-oqsma mhumie x koperti mir-rakkomandazzjonijiet

speċifiċi għar-Rumanija iżda huma rilevanti għall-iżvilupp ta' ambjent soċjoekonomiku pożittiv fil-pajjiż.

- (27) L-ipprogrammar tal-fondi tal-UE għall-perjodu 2021-2027 jista' jgħin biex jiġu indirizzati xi wħud mil-lakuni identifikati fir-rakkomandazzjonijiet, b'mod partikolari fl-oqsma koperti mill-Anness D tar-rapport tal-pajjiż⁹. Dan ikun jippermetti lir-Rumanija biex tagħmel l-aħjar użu minn daww il-fondi fir-rigward tas-setturi, filwaqt li tqis id-differenzi reġjonali. It-tiżiż tal-kapaċità amministrattiva tal-pajjiż għall-ġestjoni ta' dawn il-fondi huwa fattur importanti għas-suċċess ta' dan l-investment.
- (28) Fil-kuntest tas-Semestru Ewropew tal-2019, il-Kummissjoni wettqet analiżi komprensiva tal-politika ekonomika tar-Rumanija u ppubblikatha fir-rapport għal kull pajjiż tal-2019. Hija vvalutat ukoll il-Programm ta' Konverġenza tal-2019, il-Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2019 u s-segwitu mogħti għar-rakkomandazzjonijiet indirizzati lir-Rumanija fis-snin preċedenti. Hija mhux biss qieset ir-rilevanza tagħhom għall-politika fiskali u soċjoekonomika sostenibbli fir-Rumanija imma qieset ukoll il-konformità tagħhom mar-regoli u mal-gwida tal-Unjoni, fid-dawl tal-htieġa li tissaħħaħ il-governanza ekonomika kumplessiva tal-Unjoni billi jingħata kontribut fil-livell tal-Unjoni għad-deċiżjonijiet nazzjonali futuri.
- (29) Fid-dawl ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-Programm ta' Konverġenza tal-2019 u l-opinjoni tiegħu¹⁰ hija riflessa b'mod partikolari fir-rakkomandazzjoni (1) hawn taħt.
- (30) Fid-dawl tal-analiżi fil-fond tal-Kummissjoni u ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2019 u l-Programm ta' Konverġenza tal-2019. Ir-rakkomandazzjonijiet tiegħu skont l-Artikolu 6 tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011 huma riflessi fir-rakkomandazzjonijiet (1), (2), (4) u (5) hawn taħt, Il-politiki fiskali msemmija fir-rakkomandazzjoni (1) fost oħrajn jikkontribwixxu biex jiġu indirizzati l-iżbilanċi marbuta mal-kompetittività u l-pożizzjoni esterna.

B'DAN JIRRAKKOMANDA li r-Rumanija tiegħu azzjoni fl-2019 u l-2020 biex:

1. Tiżgura konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill ta' XX ta' Ġunju 2019 bil-ghan li tikkoreġi d-devjazzjoni sinifikanti mill-perkors ta' aġġustament lejn l-oġettiv baġitarju fuq terminu medju. Tiżgura l-applikazzjoni shiħa tal-qafas fiskali. Issaħħaħ il-konformità mar-regoli tat-taxxa u l-gbir tat-taxxa.
2. Tissalvagwardja l-istabbiltà finanzjarja u r-robustezza tas-settur bankarju. Tiżgura s-sostenibbiltà tas-sistema tal-pensjonijiet pubbliċi u l-vijabbiltà fit-tul tal-fondi tal-pensjonijiet tat-tieni pilastru.
3. Ittejjeb il-kwalità u l-inkluzività tal-edukazzjoni, b'mod partikolari għar-Rom u gruppi żvantaġġati oħra. Ittejjeb il-hiliet, inkluz daww diġitali, b'mod partikolari billi żżid ir-rilevanza għas-suq tax-xogħol tal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali u l-edukazzjoni għolja. Iżżid il-kopertura u l-kwalità tas-servizzi soċjali u tlesti r-riforma tad-dhul tal-inkluzjoni minima. Ittejjeb il-funzjonament tad-djalogu soċjali. Tiżgura l-iffissar tal-pagi minimi abbażi ta' kriterji oġġettivi, konsistenti mal-holqien tal-impjiegi u mal-kompetittività. Ittejjeb l-aċċess għall-kura tas-saħħa u l-kosteffiċjenza tagħha, inkluz permezz tal-bidla għall-kura ambulatorja.
4. Tiffoka l-politika ekonomika relatat mal-investment fit-trasport, b'mod partikolari fuq is-sostenibbiltà tiegħu, l-enerġija b'użu baxx ta' karbonju u l-effiċjenza fl-

⁹ SWD(2019) 1022 final.

¹⁰ Skont l-Artikolu 5(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97.

enerġija, l-infrastruttura ambjentali kif ukoll fuq l-innovazzjoni, filwaqt li tqis id-disparitajiet reġjonali. Ittejjeb it-thejjija u l-prijoritizzazzjoni ta' proġetti kbar u taċċellera l-implimentazzjoni tagħhom. Ittejjeb l-effiċjenza tal-akkwist pubbliku u tiżgura l-implimentazzjoni shiha u sostenibbli tal-istrateġija nazzjonali tal-akkwist pubbliku.

5. Tiżgura li l-inizjattivi leġislattivi ma jimminawx iċ-ċertezza ġuridika billi ttejjeb il-kwalità u l-prevedibbiltà tat-teħid ta' deċiżjonijiet, inkluż permezz ta' konsultazzjonijiet xierqa mal-partijiet interessati, valutazzjonijiet tal-impatt effettivi u proċeduri amministrattivi simplifikati. Issaħħaħ il-governanza korporattiva ta' intrapriżi tal-istat.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill
Il-President